

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการศึกษา ความหลากหลาย นิเวศวิทยา และการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ : กรณีศึกษา บ้านเสม็ดงาม ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

1. การสำรวจประชากรแมลงวันผลไม้โดยการวางกับดัก พบว่าแมลงวันผลไม้ที่มีความสำคัญในระดับเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงบ้านเสม็ดงามคือ แมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis* โดยพบประชากรมากที่สุดในช่วงที่มะม่วงอยู่ในระยะผลแก่ และระยะเก็บเกี่ยว ในเดือนเมษายน พฤษภาคม มิถุนายน จำนวน 24.05, 27.62 และ 24.77 ตัว/กับดัก/วัน ตามลำดับ ซึ่งแมลงวันผลไม้ชนิดนี้มีการกระจายตัวอย่างหนาแน่นทางตอนล่างของหมู่บ้านเสม็ดงาม

2. การศึกษาพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ พบว่าแมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis* มีพืชอาศัยหลากหลายมากที่สุด จำนวน 21 ชนิด ได้แก่ มะม่วงหิมพานต์ มะม่วงแก้ว มะม่วงเขียวเสวย มะม่วงลิ้นงูเห่า มะม่วงอกร่อง น้อยหน่า มะละกอ ชะมวง หูกวาง มะกอกน้ำ กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม ชมพู่ทุลเกล้า ชมพู่ทับทิมจันทร์ ฝรั่งจีนก ฝรั่งแป้นสีทอง หวี มะเฟือง เสาวรส ทับทิม และพุทรา ซึ่งพืชอาศัยเหล่านี้ปลูกกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ของหมู่บ้านเสม็ดงาม

3. การศึกษาการอพยพเข้ามา ของแมลงวันผลไม้ จากนอกพื้นที่ พบว่าแมลงวันผลไม้สามารถอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาทางทิศเหนือของหมู่บ้านเสม็ดงาม ซึ่งมีเขตติดต่อกับหมู่บ้านเกาะโดนด เนื่องจากจุดดังกล่าว มีพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ น้อย ในขณะที่บ้านเสม็ดงาม มีพืชอาหารหรือพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ อุดมสมบูรณ์ ปัจจัยด้านอาหารจึงคาดว่าเป็นปัจจัยหลักที่ดึงดูดแมลงวันผลไม้ให้เคลื่อนที่เข้าไปสู่พื้นที่บ้านเสม็ดงาม ส่วนทิศใต้ (บ้านบางสระแก้ว) ทิศตะวันออก (บ้านหนองบัว) ไม่พบการเคลื่อนย้ายอพยพ เนื่องจากจุดดังกล่าว มีพืชอาหารของแมลงวันผลไม้ อุดมสมบูรณ์ และมีคลองบางสระแก้วความกว้าง 350 คลองหนองบัวกว้าง 300 เมตร ขวางกั้นอยู่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แมลงวันผลไม้ไม่เคลื่อนย้ายอพยพ ส่วนทิศตะวันตก (บ้านท่าแฉลบ) ไม่พบการเคลื่อนย้ายอพยพ เนื่องจากจุดดังกล่าว มีพืชอาหารของแมลงวันผลไม้ น้อยมาก แต่มีแม่น้ำจันทบุรี ความกว้าง 1,200 เมตร กั้นอยู่เป็นปราการทางธรรมชาติ และเป็นอุปสรรคที่ขวางกั้นไม่ให้แมลงวันผลไม้บินข้ามไปได้

4. การศึกษาวิธีการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การปฏิบัติก่อนใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช การปฏิบัติขณะผสมสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชการปฏิบัติขณะพ่น

สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการปฏิบัติหลังพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรมีความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. ในงานวิจัยนี้พบว่าแมลงวันผลไม้ชนิดที่มีความสำคัญของหมู่บ้านเสม็ดงาม คือ แมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis* เนื่องจากการสำรวจพบพืชอาศัยหลากหลายมากที่สุด ซึ่งพืชอาศัยดังกล่าวออกดอกติดผล หมุนเวียนต่อเนื่องตลอดทั้งปี ทำให้แมลงวันผลไม้ชนิด *B. dorsalis* มีอาหารอุดมสมบูรณ์ จึงสามารถแพร่ขยายพันธุ์ได้ตลอดเวลา ดังนั้นเกษตรกรควรกำจัดพืชอาศัยโดยวิธีการเก็บพืชอาศัยที่ร่วงหล่น หรือที่พบการทำลายของแมลงวันผลไม้ ไปทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือนำไปฝังกลบในหลุมลึกไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร หรือใส่ถุงพลาสติกมัดตั้งทิ้งไว้กลางแดด โดยพืชอาศัยที่เกษตรกรควรเฝ้าระวังและกำจัด ในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ คือ กลั้ว ชมพู่ พุทรา และหูกวาง เดือนมีนาคม - พฤษภาคม คือ กลั้ว ชมพู่ ชะมวง ทับทิม ฝรั่ง มะม่วงมะม่วงหิมพานต์ มะเฟือง มะละกอ หูกวาง และหว้า เดือนมิถุนายน - ตุลาคม คือ กลั้ว ชะมวง น้อยหน่า ฝรั่ง พุทรา มะกอกน้ำ มะเฟือง มะละกอ เสาวรส หูกวาง และหว้า และเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม คือ กลั้ว พุทรา มะเฟือง มะละกอ และหูกวาง

2. จากการศึกษาการอพยพเข้ามาของแมลงวันผลไม้จากนอกพื้นที่ พบว่าแมลงวันผลไม้สามารถเคลื่อนย้ายอพยพเข้ามาในหมู่บ้านเสม็ดงามได้เพียงทิศทางเดียว คือทิศเหนือ (เขตติดต่อกับหมู่บ้านเกาะโตนด) ดังนั้นเพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้จากนอกพื้นที่ เกษตรกรควรทำแนวกันแมลงในด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน โดยใช้เมทิลยูจินอล ผสมกับสารเคมีกำจัดแมลง อัตราส่วน 3 : 1 ชุบสำลีหรือใส่ตะเกียง ใส่ในขวดพลาสติกทำเป็นกับดักล่อแมลงวันผลไม้ แล้วนำไปแขวนระยะห่าง 50 เมตร ต่อ 1 กับดัก ตลอดแนวกันแมลง โดยเริ่มทำตั้งแต่เดือนมกราคมหรือในขณะที่ยังมีมะม่วงอยู่ในระยะติดผลเล็ก ไปจนถึงเดือนพฤษภาคมหรือจนกว่าจะเก็บเกี่ยวมะม่วงแล้วเสร็จ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ในป่าชายเลนของหมู่บ้านเสม็ดงาม เนื่องจากป่าชายเลนของหมู่บ้านเสม็ดงามมีความสมบูรณ์มากและถูกยกระดับให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ป่าชายเลนนานาชาติ ร.๕ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าพืชผลของไม้ป่าชายเลนเป็นพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ และอาจพบแมลงวันผลไม้ชนิดใหม่ ๆ ในหมู่บ้านเสม็ดงาม